

Kommunikációfejlesztés az alsó tagozatos németnyelv-órán a drámapedagógia eszközeivel

GYURIS EDIT

SZTE Juhász Gyula Gyakorló Általános és Alapfokú Művészeti Iskolája, Napközi Otthonos Óvodája, Szeged
gyurisedit@gmail.com

1. Bevezetés

Egy többcélú köznevelési intézmény, a Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Gyakorló Általános és Alapfokú Művészeti Iskolája, Napközi Otthonos Óvodájának német szakos szakvezető tanáraként az elmúlt években mind az általános, mind pedig a művészeti iskola minden évfolyamán tanítottam már német nyelvet.

Iskolánkban a kommunikatív nyelvoktatás módszerei szerint tanítunk, ennek értelmében fő célunk tanulóink idegen nyelvi kompetenciájának fejlesztése. Mindezt persze úgy kell tenni, hogy a tanulókat motiváljuk, és – nyelvi készségeikkel párhuzamosan – fejlesszük egyéb személyes készségeiket is. A drámapedagógiai módszerek idegennyelv-órai alkalmazása éppen a tanulók holisztikus nevelését teszi lehetővé.

Jelen tanulmányban a drámapedagógiáról mint a kisgyermekkorú németnyelv-tanítás egyik lehetséges komplex oktatási és nevelési módszeréről lesz szó. Céлом nem a módszer teljes körű ismertetése, hanem az, hogy megvizsgáljam és bemutassam, hogyan alkalmazható a drámapedagógia az alsó tagozatos német mint idegen nyelv tanításában a kommunikáció fejlesztésének eszközeként. Távlabbi célom, hogy akik elolvassák ezt a tanulmányt, kedvet kapjanak a módszer elsajátítására, továbbá igényt, valamint bátorságot érezzenek a bemutatott módszerek mindennapos alkalmazására.

A tanulmány elején rövid áttekintést adok a drámapedagógia elméleti alapjairól, más tudományokkal való kapcsolatáról, és bemutatom a drámapedagógiai tevékenységek – ezen belül a drámajáték – típusait, továbbá megvizsgálom a dráma és az idegennyelv-tanulás kapcsolatát. Bemutatom iskolánk idegen nyelvi innovációjának lényegét, melyet idegennyelv-szakos kollégáimmal közösen dolgoztunk ki. Ezt követően gyakorlati példákkal igazolom a drámapedagógiai módszerek alkalmazásának létjogosultságát és hatékonyságát az alsó tagozatos gyermekek németóráin.

2. Gondolatok a drámapedagógiáról

A drámapedagógia, a dráma elnevezés a mai modern oktatásban egy jól csengő kifejezés. Arról azonban különböznek a vélemények, hogy valójában mi is a dráma. Van, aki szerint a dráma egy módszer, mások a pedagógiai gyakorlat különböző szinterein és szintjein alkalmazott dramatikus eljárások és módszerek egyvelegének tekintik, amelynek minden tanórán létjogosultsága van. Az elnevezés különböző volta más nyelveken egyben koncepcionális különbségekre és lényeges eltérésekre is utal: német nyelvterületen például a Theaterpädagogik, Dramapädagogik és Darstellendes Spiel elnevezések ismertek, angol nyelvterületen a Drama in Education mellett a Theatre in Education is elterjedt, de többnyire csak drama néven emlegetik. A jelenleg érvényben lévő Nemzeti Alaptanterv, a NAT (2012) tantárgyként definiálja (Dráma és tánc), mely szabadon választható alsó tagozatban, valamint a felső tagozat ötödik évfolyamán; de emellett javasolt pedagógiai módszerként is említi.

Az új, előreláthatólag 2020. szeptember 1-jétől felmenő rendszerben életbe lépő NAT (2020) más néven (Dráma és színház) és más évfolyamon (7. és 8. évfolyam) de továbbra is önálló tantárgyként határozta meg, olyan komplex művészeti és művészetpedagógiai tevékenységként, mely interakciókon keresztül, játék, cselekvés és tapasztalat útján éri el célját, a dramatikus tevékenységben megvalósuló tanulást.

Az élő idegen nyelvek esetében a tanítás során pedagógiai módszerként is javasolja a NAT (2020) a dramatikus tevékenységek tanórai alkalmazását.

Annak ellenére, hogy a drámapedagógia magyarországi szakemberei többnyire pedagógiaként, némely meghatározása szerint pedig ezen belül is reformpedagógiai irányatként értelmezik, a publikációk jelentős hányadában viszont módszerként, művészetpedagógiai módszer-együttesként jelenik meg. Valamennyi megközelítésmód megegyezik azonban abban, hogy középpontjában a cselekvésen, ezen belül is elsősorban a dramatikus cselekvésen keresztül megvalósuló tanulás áll. Kaposi Lászlónak, a magyar drámapedagógia jeles képviselőjének definíciója szerint: „A dráma olyan csoportos játéktevékenység, melynek során a résztvevők képzeletbeli (fiktív) világot építenek fel, majd ebbe a képzeletbeli világba szereplőként vonódnak be. A fiktív világon belül ugyanakkor valós problémákkal találkoznak, s ezekből a találkozásokból valós tudásra és tapasztalatra tesznek szert” (Kaposi 2008: 3).

Annak ellenére azonban, hogy a dráma a színház eszköztárát alkalmazza, a drámapedagógiai tevékenység a nevelés folyamatát hangsúlyozza, nem feltétlen velejárója a résztvevők által közönség előtt bemutatott előadás. Kaposi véleménye szerint a drámaórán játszó gyermek nem azért játszik – szemben a színjátszó csoportban játszó gyerekekkel –, hogy a közönségnek közvetítsen valamilyen tartalmat, hanem azért, hogy saját maga élje meg, illetve tapasztalja meg a szerepet (vö. Kaposi 2008: 24).

A drámapedagógia interdiszciplináris jellegét hangsúlyozza Pinczésné (2003), bemutatva, hogy az több tudomány és művészet határán helyezkedik el. Szerinte a drámapedagógia gyökerei a színművészetben, pedagógiában és pszichológiában egyaránt fellelhetők. A dráma a megjelenítési módjait a színművészetből hozta, a fejlődéslélektanral kapcsolatos elméleteit (Piaget, Mérei) a pedagógiától, reformpedagógiai törekvéseit Gordon, Rogers, Freinet, Montessori, Steiner a pedagógiáitól vette át. „A drámapedagógia a személyiség fejlesztésének olyan módszere, amelynek során az egyén ismeretei, készségei, képességei, társas kapcsolatai a nevelő által irányított, csoportban végzett közös dramatikus cselekvés révén fejlődnek” (Pinczésné 2003: 33).

Sárvári (2016) tanulmányában arra a megállapításra jut, hogy Kaposi és Pinczésné ugyan más-más módon határozza meg a drámapedagógia fogalmát, de mindkét megfogalmazás közös eleme a csoport, a közösen végzett dramatikus tevékenység, mely a személyiség fejlesztését eredményezi.

Gabnai a dramatikus folyamat elemeit emeli ki a drámajáték meghatározásánál:

„A drámajáték olyan játékos emberi megnyilvánulás, amelyben a dramatikus folyamat jellegzetes elemei lelhetőek föl. A dramatikus folyamat kifejezési formája: a megjelenítés, az utánzás, megjelenítési módja: a földézett vagy éppen megnyilvánuló társas kölcsönhatás, az interakció, eszköze: az emberi és a zenei hang, az adott nyelv, a test, a tér és az idő, tartó szerkezete pedig az emberi cselekvés” (Gabnai 1993: 7).

Az eddigiek alapján kijelenthetjük, hogy a drámajáték gyűjtőfogalom: egyaránt jelent különböző készségeket fejlesztő gyakorlatokat és szerepvállalást igénylő társas rögtönzéseket. Tanulmányomban én is ebben az értelemben használom a drámajáték kifejezést.

A drámajátékoknak és a dramatikus tevékenységeknek többféle csoportosítása ismert (vö. Gabnai 1993, Kaposi 1993, Bolton 1993). Leggyakrabban azonban a Gavin Bolton (1993: 12–19) nevéhez fűződő

típusokat vesszük alapul, aki a drámatanítás során alkalmazható eljárásokat négy különböző típusra osztotta: A, B, C, D típus. Ezek a típusok elsősorban formai-szerkezeti szempontból, illetve az alkalmazásukkal elérni kívánt cél tekintetében jellemzik az egyes tevékenységformákat. Az „A” típusba tartoznak a gyakorlatok, a „B”-be a dramatikus játékok, a „C”-be a színházszerű formák, míg a „D” típus a megértést szolgáló/tanítási dráma.

Az „A” típusú gyakorlatoknak Bolton (1993: 12–14) öt fajtáját különbözteti meg (közvetlen tapasztalatszerzés, dramatikus készségfejlesztés, helyzetgyakorlatok, játékok, egyéb művészetek formanyelvének bevonása). Ezeket a gyakorlatokat mindig meghatározott cél érdekében történő készségek fejlesztésére használjuk. Közös jellemzőjük, hogy a gyakorlatok rövidek, ismételhetők, és kötött szabályok szerint működnek. A „B” típusba a dramatikus játékok tartoznak, melyek jellemzője, hogy nyitott kimenetelű, szerkesztetlen improvizációk, ahol a gyermekek szerepben vannak. A „C” típus a színház, ami alatt egy megtanult, begyakorolt, közönség előtt bemutatott produkciót értünk. A „D” típust Bolton megértést szolgáló drámának vagy tanítási drámának nevezi, mert ennél a komplex formánál a cél az, hogy a játékosok az eljuttatott témát vagy problémát jobban megértsék.

A drámajátékok kiválasztásánál mindig figyelembe kell venni, hogy melyik az elsődleges fejlesztési területet, amelyet az adott játék megoldoz.

3. A dráma mint az idegennyelv-tanítás egy lehetséges megközelítésmódja

Az idegen nyelv tudását nem a nyelv ismeretén, hanem használatának minőségén mérhetjük le. Ahhoz, hogy a nyelvtanulást vonzóvá és színvonalassá tegyük, különféle pedagógiai módszerek változatos alkalmazására van szükség. Az oktatás sikerességét a jól megválasztott módszerek, valamint a tanulócsoportha és a benne lévő egyénekre adaptált eszközök megtalálása határozzák meg. Ezt minden tanárnak saját magának kell megtalálnia a nyelvórai tervezés kérdéseinek (Milyen céllal?, Ki?, Kinek?, Mit?, Hogyan?, Minek a segítségével?) megválaszolásával. A Hogyan? kérdésre az egyik lehetséges válasz, hogy a drámapedagógiai tevékenységek alkalmazásával.

E módszerek segítségével ugyanis a tanulás észrevétlenné, játékká válik, amit már több szakmai cikkben is bizonyítottak. Marlok Zsuzsa (2003, 2004), a magyarországi németnyelv-oktatás terén egyik legismertebb drámapedagógus, több cikkében is hivatkozik Schewe (1998)

nyelvórai drámajátékot elemző kutatásának eredményeire, melyek szerint a drámapedagógiai alapú nyelvoktatás többek között hozzájárul a tanulók személyiségfejlődéséhez, segíti a koncentrációt, elősegíti a szociális tanulást, motivál, és a súlypont a tanult nyelv szituációkban történő használatán van. Manfred Schewe mellett Elektra Tselikas foglalkozott még ezzel a témával (vö. Sárvári 2014: 297). Sárvári (2013) tanulmányaiban arra is példát mutatott, hogyan válhat a drámapedagógia a korai idegennyelv-tanításnak egyik lehetséges útjává, illetve a drámafoglalkozások triadikus szisztémájára (warm up, action, sum up) építve azt vizsgálta, hogy a nyelvóra egyes fázisaiba melyik dramatikus tevékenység építhető be sikerrel a kisiskoláskori német mint idegennyelv-oktatásban (Sárvári 2014).

Gabnai szellemében, aki szerint: „*mindenki, aki ilyesfajta játékot vezet és alkalmaz, saját módszert fog kialakítani*” (Gabnai 1993: 12), próbáltuk „drámapedagógiai alapúvá” tenni iskolánkban az idegennyelv-tanítást³⁴. A 2008/2009-es tanévben általános iskolánk idegen nyelvi munkaközösségével és művészeti iskolánk színjáték tanszakának idegennyelv-szakos tanáraival közösen intézményi önálló innovációt dolgoztunk ki, melynek keretében ötvöztük az emelt szintű idegennyelv-oktatás és a drámajáték feladatait, szakmai követelményeit.

Az innováció lényege, hogy a nyelvi csoportok a drámajáték, a beszéd és vers tantárgyak, beszéd- és mozgásgyakorlatok, valamint a kommunikatív nyelvoktatási módszerek megfelelő hagyományos nyelvórai keretek között az adott idegen nyelven:

- fejlesztik a tanulók idegen nyelvi kommunikatív és interkulturális kompetenciáját;
- a tanulók adottságainak és képességeinek megfelelően, különböző dramatikus tevékenységformákon, képességfejlesztő gyakorlatokon és improvizációs feladatokon keresztül fejlesztik érzelmi, értelmi, szociális és fizikai képességeiket, készségeiket;
- az egyéni és csoportos kreatív folyamatokon keresztül fejlesztik szociális kompetenciájukat;
- gazdagítják önkifejezési formáikat, és
- elsajátítják, hogyan lehet beszédük oldottabb, természetes, érthető és élvezhető mind a mindennapi kommunikációban, mind pedig dramatikus és színpadi munkájukban.

³⁴ Pedagógiai innovációnk részletesen megtalálható: <http://www.gyak.jgypk.u-szeged.hu/pdf/alapdok/pedprog2010.pdf>.

A kisgyermekkorú idegennyelv-oktatás alapvető célja lélektani és nyelvi: egyrészt kedvet ébreszteni a nyelvek tanulása iránt, sikerélményhez juttatni a diákokat, másrészt megalapozni a későbbi nyelvtanulást. Az előképző első két évfolyamán (1–2. osztály) a szóbeli/primer készségek fejlesztése a cél. Ezekhez járul még a nyelvtanulási stratégiák kialakításának megalapozása.

Az Oktatási Minisztérium által kiadott „Idegen nyelvi program az 1–3. évfolyam számára” ajánlásának megfelelően a 6–8 éves korosztály idegen nyelvi tanulási folyamata – a kisgyermek életkorának megfelelően – követelmények nélküli. Az idegen nyelvi nevelés célja, hogy a tanulók játékos módszerek segítségével tapasztalatokat szerezzenek gondolataik több nyelven való kifejezésében és a más nyelven beszélők megértésében. Ebben a szellemben készítettük el iskolánk helyi tantervét, mely szerint:

Az idegen nyelvi drámás képzés célja, hogy megismertesse a tanulókkal:

- az érzékszervek működésének jelentőségét;
- a ritmus jelentőségét;
- az alapvető emberi, állati, növényi, illetve különböző tárgyakhoz és jelenségekhez köthető mozgássémákat;
- a kezdet és vég fogalmát;
- a csoportos szerepjátékokban való részvétel élményét;
- a csoportos improvizációkban való részvétel élményét.

További cél, hogy az idegen nyelven megvalósuló tevékenységekkel fejlessze a tanulók:

- érzékszerveinek működését;
- ritmusérzékét;
- megfigyelő és utánzó képességét;
- szókincsét, kifejező-, beszéd- és mozgásképességét;
- helyzetfelismerő képességének, szabálytudatának, én- és társtudatának kialakulását;
- mozgásos ügyességét, koordinációját;
- együttműködési képességét;
- figyelem-összpontosító (koncentráló)képességét.

Az idegen nyelvi órán alkalmazott drámatechnikák az idegen nyelven zajló kommunikációt kívánják elősegíteni, azt autentikusabbá és életszerűbbé tenni. A közös nyelvórai dramatizálásban rengeteg lehető-

ség rejlik, melyekről a Gyakorlóiskolák Iskolaszövetsége által szervezett Vezetőtanárok VII. Országos Módszertani Konferenciáján, Győrben (2012. október 12–13.) *A drámapedagógiai tevékenységek alkalmazási lehetőségei a kisgyermekkorú idegennyelv-tanításban* címmel előadást (Gyuris 2012) is tartottam, hogy saját tapasztalataimat, tudásomat az érdeklődő kollégákkal is megosszam. Ebben az előadásban egy konkrét mese – A brémai muzsikások – németórai feldolgozásának lehetőségeit mutattam be az „*Én és az állatok*” témakör kapcsán 2. osztályban. A következő részben viszont azt kívánom bemutatni, hogyan lehet 8-9 éves gyermekekkel idegen nyelven közösen szövegek könyvet írni a közös előadáshoz.

4. Közös dramatizálás

Művészeti iskolánk színjáték tanszakának angol és német nyelvű csoportjai – ahol tanszakvezetőként koordinálok a tanszak munkáját – a tanév végén – a művészeti hét keretében – színművészeti bemutatókat tartanak, ahol a tanév során feldolgozott színdarabot mutatják be a közönségnek. Az elmúlt években tanítványaimmal alsó tagozaton bemutatott előadásink között szerepelt bemutató foglalkozás, autentikus meseszöveg dramatizálása és szerkesztett játék is:

- Előképző 1. (általános iskola 1. osztály): bemutató foglalkozás;
- Előképző 2. (általános iskola 2. osztály): Die Bremer Stadtmusikanten (A brémai muzsikások);
- 1. évfolyam (általános iskola 3. osztály): Im Filmstudio (A filmstúdióban); Rotkäppchen und der Wolf (Piroska és a farkas); Wir gehen in den Zoo (Állatkertbe megyünk);
- 2. évfolyam (általános iskola 4. osztály): Hans im Glück (Jankó szerencséje).

Az előképző első két évfolyamán diákjaink a Klett Kiadó Hallo Anna tankönyvesaládjából tanulnak. Mint a kiadó honlapján³⁵ is olvasható, ez a háromrészes sorozat olyan kisiskolás gyerekek számára készült, akik már az első tanévtől kezdve ismerkednek a német nyelvvel. Célja, hogy a későbbi, a tantervi követelményeknek megfelelő nyelvtanulást előkészítse, ahhoz jó alapot adjon. A németül tanuló gyerekek Anna és Benno történeteinek keresztül találkoznak először a német nyelvvel. Anna és Benno segítségével megismerkednek az alapvető német szavakkal és kifejezésekkel, a német kisiskolások hétköznapijaival, a

³⁵ A Klett Kiadó honlapja: <http://hallo-anna.e-klett.hu/tanaroknak/koncepcio/>

németországi élet különböző aspektusaival. Közben énekelnek, mondó-
káznak, játszanak, játszva tanulnak.

Néhány éve a harmadik osztályosaim a Hallo Anna 3 tankönyvből
tanultak. A kötet a következő témaköröket érintette:

- Einstiegslektion: Was gibt es Neues? (Bevezető lecke: Mi újság?);
- Lektion 1: Ferien ade (1. lecke: Vége van a nyári szünetnek);
- Lektion 2: Der Herbst ist da (2. lecke: Itt van az ősz);
- Lektion 3: Oje, oje, mein Kopf tut weh (3. lecke: Jaj, jaj, fáj a fejem);
- Lektion 4: Wir machen einen Flohmarkt (4. lecke: Bolhapiacot csinálunk);
- Lektion 5: Mein Zimmer (5. lecke: A szobám);
- Lektion 6: Was ziehe ich an? (6. lecke: Mit vegyek fel?);
- Lektion 7: Wir gehen in den Zoo (7. lecke: Irány az állatkert!);
- Lektion 8: Schöne Ferien (8. lecke: Itt a vakáció!);
- Feste und Feiertage (Ünnepek);
- Wir spielen Theater (Színházat játszunk);

A gyerekek által legkedveltebb témakör az állatokkal foglalkozott, ezért is javasoltam nekik, hogy az év végi bemutató színdarabot erre a témakörre építsük. Mivel itt nem egy konkrét autentikus szöveget akartunk dramatizálni, az év végi színdarabunk a témakör során tanultakra épülő, szerkesztett játék volt. A nyelvi előkészítő fázis során a gyermekek a témakörhöz kapcsolódó legfontosabb szavakat, kifejezéseket sajátították el (állatnevek, érzelmekkel kapcsolatos kifejezések), amelyeket különféle drámajátékok (Kaposi 1994) segítségével rögzítettünk. Ilyen játékok voltak a Pingvintánc (jégtörő, feszültségoldó, ritmusérzék-fejlesztő bemelegítő gyakorlat), a Név-lánc (szótanulás, memóriafejlesztés), a Név-kör (szótanulás, koncentráció), a Cápás játék (szociális kompetencia fejlesztése, koncentrációfejlesztés), a Fogj meg, ha hallasz! (hallásfejlesztés, jó atmoszférát teremtő, feszültségoldó játék), továbbá a „Puffos” játék (koncentráció, nyelvi játék is lehet). A gyerekek megismerkedtek az állatok jellemzőivel (Ich bin...), mint például az állat színe, mérete; megtanulták az állatok származási helyét (Ich komme aus...), utánajártunk, hogy az adott állat mit eszik (Ich fresse...), és eljátszottuk, hogy mit tudnak az állatok (Ich kann...).

A tanult ismereteket kis szituációs gyakorlatok, mimetikus játékok és találós kérdések segítségével gyakoroltuk. Eljutottunk arra a nyelvi szintre, hogy – a tanult szófordulatok alkalmazásával – minden tanuló

be tudta mutatni németül a kedvenc állatát. Írtunk közösen egy rapet az állatkerti állatokról, Zoo-rap címmel:

Zoo-Rap (Lied)

Der Fuchs, die Schlange und der Tiger,
das Zebra, das Kamel und das Pferd,
der Hund, der Löwe und der Adler,
der Hirsch, der Affe sind Tiere.

Mein Zoo ist schön, mein Zoo ist klasse! 4x

Megtanultunk rapelni, és YouTube-videókat nézve táncolni is. Megnéztük a Nyúl és a sün versenyfutása (Der Hase und der Igel) című mesét, amelynek cselekményvázát a tanulók csoportmunkában feldolgozva, tabló formájában jelenítették meg. A tanulóknak csoportonként négy állóképben kellett a történet legfontosabb jeleneteit ábrázolniuk. A következő fázis a mese mozgással történő előadása volt. A jeleneteket némajátékkal, halandzsanyelven és egyszavas mondatokkal is eljátszottuk. A jó jeleneteket igyekeztem rögzíteni, lejegyezni. A produkciót folyamatosan formáltuk egészen addig, míg ki nem alakult a végső variáció. Ezt követte a szöveggel történő találkozás. Itt a gyermekek a korábban már megnézett mese egyszerűsített változatát kapták kézbe, melyet én írtam át a tanulók nyelvi szintjének megfelelően. A megértést segítette, hogy a mesét ismerte már minden gyermek. A szövegfeldolgozás után következett a közösen megálmodott színdarab színpadra állítása.

A forgatókönyvet a gyerekekkel közösen írtuk meg. Megbeszéltük, melyik tanult dalt, szituációt tegyük bele a szövegbe. Kialakult a végleges változat, melybe az év közben tanult dalokat, táncokat, szituációkat, játékokat szerkesztettük bele. A Wir gehen in den Zoo (Irány az állatkert!) című darabunk kezdő képében egy kisfiú unatkozott otthon, fáj a feje (Ich hab alles, was ich brauch...dal), de az édesapjának remek ötlete támadt, menjenek el az állatkertbe (Wir gehen in den Zoo...dal). Az állatkertben a kisfiú nagyon sok állattal találkozott, akik találós kérdés formájában mutatkoztak be neki. Elmondták, mi jellemzi őket, mit esznek, mit tudnak csinálni, honnan származnak. Ez alapján a kisfiú kitalálta, melyik állatról van szó. Azért, hogy ne legyen olyan monoton ez az állatkerti séta, beillesztettük az állatok bemutatkozásába a korábban már említett pingvintánc nevű mozgásos drámajátékot és a közösen írt „állatrapet” (Zoo-rap), amit a gyerekek természetesen el is táncoltak. Az állatkerti séta végén a főszereplőnk megpillantott egy számára ismeretlen állatot, a sünt, amit az édesapja mutatott be neki. Végül

megkérdezte a kisleányt, hogy hallotta-e már a Sün és a nyúl (Der Hase und der Igel) című mesét. Mivel a kisleány ezt a történetet nem ismerte, az apa elmesélte neki. A darab ennél a pontjánál életre kelt, színpadunk átrendeződött, és minden tanuló (akik eddig valamelyik állat szimbolikus jelmezét viselték) a mese valamely szereplőjévé vált. Állóképből indult a jelenet, majd a sün és a nyúl versenyfutásának története eleve- nedett meg a nézők előtt. A mesét is átírtuk kicsit, beleírtuk a történetbe a rókat, aki a nagy versenyfutás előtt bemelegítést tartott a sün házaspárnak. Itt minden gyerek tornázott a színpadon a Körper-rapet énekelve.

A gyermekek nagyon élvezték a játékot és a közös alkotási folyamatot. A német nyelv játékuk természetes kísérőjévé vált, olyan volt, mintha magyarul beszélnének, és csak játszanának. A jelmezeket is közösen készítettük el, ami leginkább színes pólókból és fejdíszekből állt. A díszlet pár szék és egy kevés krepp-papír volt, hiszen a fákat, házat, bokrot is a gyermekek jelenítették meg. Az előadás ideje alatt a teljes nyelvi csoport a színpadon volt. Magától alakult ki a végleges szereposztás, hiszen az állatszerepeket mindenki magának választotta, és a mesében is mindenki eljátszott minden szerepet a próbafolyamat során.

A bemutató előadáshoz közeledve elkészültek a kellékek és a jelmezek, kialakult a díszlet, a ki- és bejárások végső helye, a jelmez használata. A próbák némelyikére vendégeket hívtunk, az ő visszajelzéseik is segítettek a végleges kivitelezést. Aztán elérkezett a szülők számára rendezett előadás napja. Jó érzés volt a szülők arcán a látni büszkeséget, hogy a gyermekük német nyelvű darabban játszott, és az örömet, hogy gyermekük mindezt vidáman, lelkesen tette.

Természetesen felsőbb évfolyamos tanulóknál is jól alkalmazhatóak ezek a módszerek, csak a drámajátékokat a tanulók életkori sajátosságai és a fejlesztendő kompetenciák figyelembe vételével kell megválasztani.

5. Összegzés

Tanulmányomban a drámapedagógiáról mint a kisgyermekkorú németnyelv-tanítás egyik lehetséges komplex oktatási és nevelési módszeréről írtam. Céлом nem a módszer teljes körű ismertetése volt, hanem az, hogy bemutassam, hogyan lehet alkalmas ez a módszer az alsó tagozatos németnyelv-tanítás során – egyéb készségek fejlesztése mellett – a kommunikáció fejlesztésére. A drámás eszközök nyelvórai használata nem elengedhetetlen és nem kötelező, de bármely nyelvtanulási szinten hatékony lehet.

Irodalom

- Bolton, G. 1993. *A tanítási dráma elmélete*. Budapest: Marczibányi Téri Művelődési Központ.
- Gabnai K. 1993. *Drámajátékok. Bevezetés a drámapedagógiába*. Budapest: Helikon Kiadó.
- Gyuris E. 2012. A drámapedagógia tevékenységek alkalmazási lehetőségei a kisgyermekkorú idegennyelv-tanításban. In: Varga J., Csenger Lné (szerk.) *Tanulmánykötet. Gyakorlóiskolák Iskolaszövetségének VII. Országos Módszertani Konferenciája*. Győr: Gyakorló Iskolák Szövetsége. 218–220.
- Kaposi L. 1994. *Játékkönyv*. Budapest: Magyar Drámapedagógiai Társaság.
- Kaposi L. 2008. Mi a dráma és mi nem az? Dráma és színház. In: Lipták I. (szerk.) *Tanítási dráma. Drámapedagógia a hátrányos helyzetű tanulók integrált nevelésének szolgálatában. Segédlet tanfolyami hallgatók számára*. Budapest: Educatio Társadalmi Szolgáltató Közhasznú Társaság. 2–6.
- Marlok Zs. 2003. Drámapedagógia és nyelvtanárképzés. *Iskolakultúra* 6/7. 153–159.
- Marlok Zs. 2004. Irodalmi szerepjáték a nyelvtanárképzésben és továbbképzésben. *Iskolakultúra* 5. 108–114.
- Marlok Zs. 2004. Dramatikus szemlélet a nyelvtanárképzésben. In: Cs. Jónás E., Székely G. (szerk.) *Nyelvek és nyelvoktatás Európa és a Kárpát-medence régióiban: A XIV. Magyar Alkalmazott Nyelvészeti Kongresszus előadásai 1–2*. Pécs, Nyíregyháza: Bessenyei György Könyvkiadó. 96–100.
- Pinczésné Palásthy I. 2003. *Dráma, pedagógia, pszichológia*. Debrecen: Pedellus Tankönyvkiadó.
- Schewe, M. 1993. *Fremdsprache inszenieren. Zur Fundierung einer dramapädagogischen Lehr- und Lernpraxis*. Oldenburg: Carl von Ossietzky Universität.

- Schewe, M. 1998. Emotion und Kognition im Fremdsprachenunterricht: eine ästhetisch-dramapädagogische Perspektive. In: Wolf, A Eggers, D. (Hrsg) *Lern- und Studienstandort Deutschland. Emotion und Kognition. Lernen mit neuen Medien, Materialien Deutsch als Fremdsprache 47. Fachverband Deutsch als Fremdsprache.* 162–178.
- Sárvári, T. 2013. Sprache und Bewegung – Dramapädagogik für Sprachanfänger in der Grundschule. *Frühes Deutsch* 28. 50–53.
- Sárvári T. 2014. A drámapedagógia alkalmazási lehetőségei a korai idegen nyelvi fejlesztésben. In: Márkus É., Trentinné Benkő É. (szerk.) *A korai idegen nyelvi fejlesztés elmélete és gyakorlata.* Budapest: ELTE Eötvös Kiadó. 286–306.
- Sárvári T. 2016. A drámapedagógia alkalmazási lehetőségei a korai idegen nyelvi fejlesztésben. *Gyermeknevelés* 41. 124–139.
- Tselikas, E. 1999. *Dramapädagogik im Sprachunterricht.* Zürich: Orell Füssli Verlag AG.

Rendeletek, törvényi hivatkozások

- 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról.